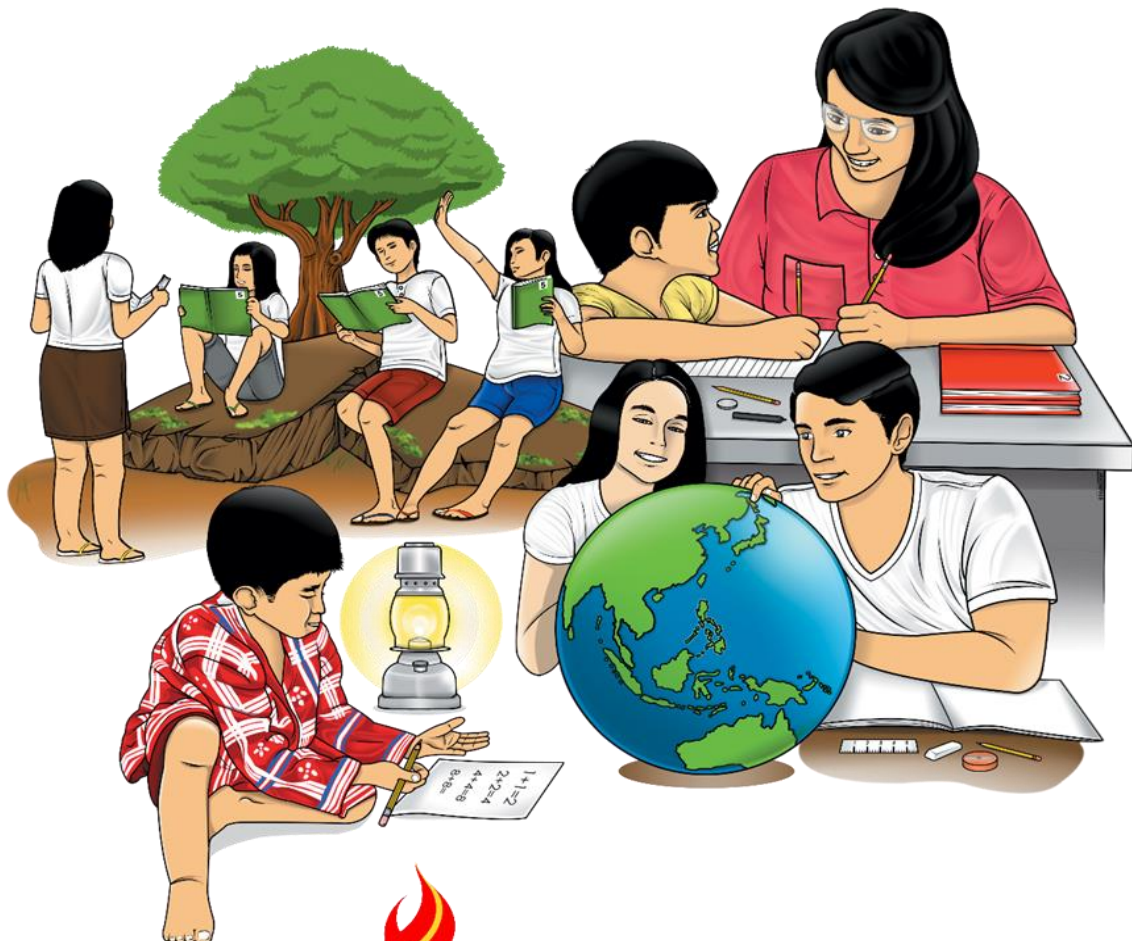

Edukasyon sa Pagpapakatao

Unang Markahan – Modyul 2:
Katotohanan: Susuriin Ko!

Edukasyon sa Pagpapakatao– Ika-apat na Baitang
Alternative Delivery Mode
Kwarter 1 – Modyul 2: Katotohanan: Susuriin Ko!
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad ng Batas Republika 8293, seksiyon 176 na “Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-ari (sipi) sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito’y pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.”

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand names* tatak o *trademarks*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagtibay ng isang kasunduan ng Kagawaran ng Edukasyon at Filipinas Copyright Licensing Society (FILCOLS), Inc. na ang FILCOLS ang kakatawan sa paghiling ng kaukulang pahintulot sa nagmamay-ari ng mga akdang hiniram at ginamit dito. Pinagsumikapang matunton upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang – aring iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Mga Manunulat:	Josephine Bruselas-Mien, Agnes Dejuras-Nocos, Lea B. Perez, Jessica Abanto-Pura
Konsultant:	Mary Jean B. Brizuela, Sheila C. Bulawan, Dollie G. Franche, Irene F. Yazon
Tagaguhit:	Jed T. Adra
Naglayout:	Jeffrey B. Sape, John Claude R. Caunca
Mga Tagapamahala:	Gilbert T. Sadsad, Francisco B. Bulalacao, Grace U. Rabelas, Lailanie R. Lorico, Jily I. Roces, Merlita B. Camu

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City, 4500
Contact: 0917-178-1288
E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Edukasyon sa Pagpapakatao

**Kwarter 1 – Modyul 2:
Katotohanan: Susuriin Ko!**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro /Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong, o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay. Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Mahalagang mahanap ng isang tulad mo ang katotohanan. Ito ang nagiging batayan sa bawat desisyong gagawin. Marapat na pag-aralan muna ang mga impormasyong nakalap bago ito isakilos. Karaniwang nagmumula ang mga impormasyong ito sa balita, patalastas, programa sa telebisyon, at taong kinauukulan. Kaya mahalaga rin ang pagsangguni upang masiguro ang katotohanan ng mga ito.

Sa modyul na ito inaasahang nakapagsusuri ka ng katotohanan bago gumawa ng anumang hakbangin batay sa mga nakalap na impormasyon mula sa:

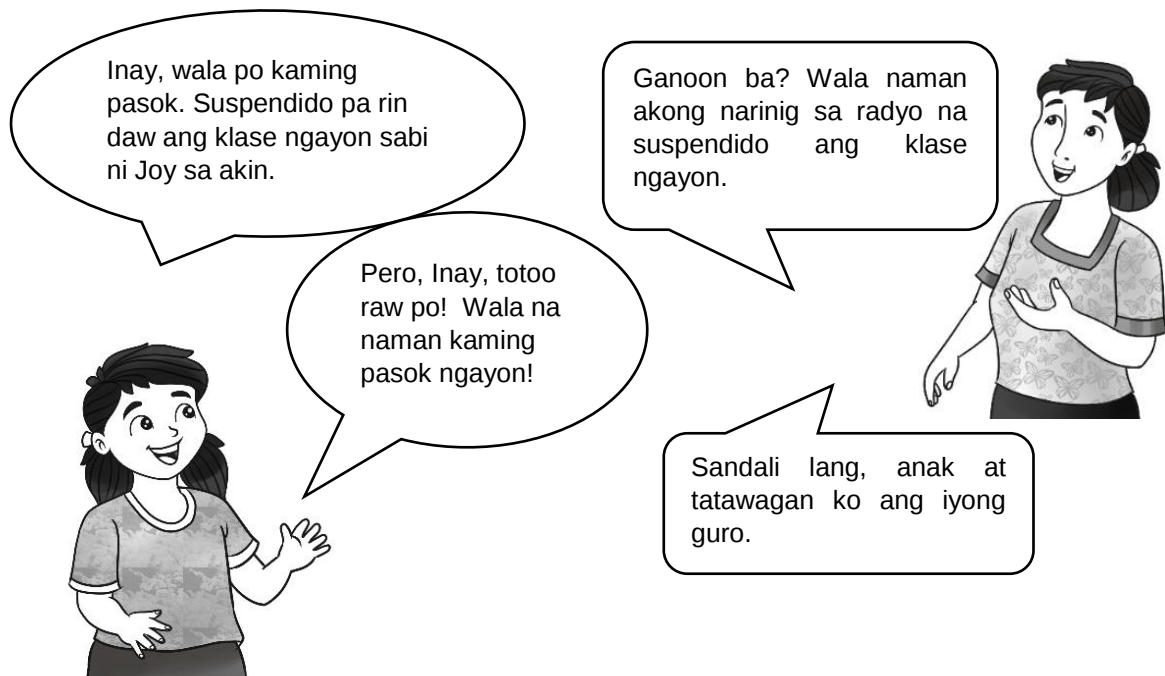
- balitang napakinggan
- patalastas na nabasa/narinig
- programang pantelebisyon na napanood
- taong kinauukulan na pagsasanggunian

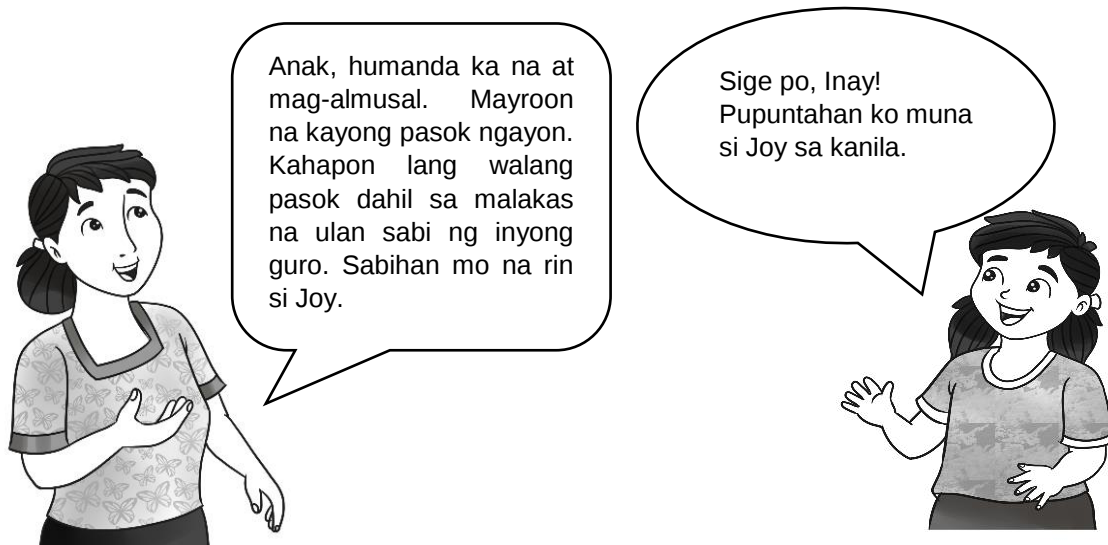
Subukin

Basahin mo ang dayalogo.

Martes, malakas ang ulan sa labas. Abala si Nanay Emma sa paghahanda ng almusal samantalang si Mia naman ay nagmamadaling pumasok sa kusina.

Pagkatapos makausap ni Aling Emma ang guro ni Mia sa telepono ay tinawag niya ang anak.

Sagutan mo ang mga tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot.

1. Ano ang balitang natanggap ni Mia isang umaga?
 - A. suspendido pa ang klase
 - B. may darating na bagyo
 - C. sasama sila sa palaro
 - D. magkakaroon ng palatuntunan
2. Saan nanggaling ang balita?
 - A. balita mula sa radyo
 - B. anunsyo mula sa gobernador
 - C. sa kamag-aral na si Joy
 - D. sa punongguro ng paaralan
3. Paano tinanggap ni Mia ang balitang narinig?
 - A. Pinaniwalaan niya agad
 - B. Sinuri ang katotohanan ng impormasyon
 - C. Sumangguni sa kaniyang guro
 - D. Sinabihan ang ina na alamin ang katotohanan

4. Kung ikaw si Mia, alin sa mga sumusunod ang **HINDI** mo na gagawin?
- A. Maging mapanuri sa mga impormasyong natatanggap.
 - B. Maniwala agad sa impormasyong binibigay ng kaibigan.
 - C. Humingi ng tulong sa taong kinauukulan upang malaman ang katotohanan.
 - D. Timbangin muna ang mga impormasyon kung ito ay tama o mali.
5. Anong katangian ang ipinakita ni Aling Emma nang tinanong niya ang guro ni Mia bago pinaniwalaan ang sinabi ni Joy? Siya ay may _____.
- A. Mapanuring pag-iisip
 - B. Malakas na katawan
 - C. Magandang tinig
 - D. Busilak na puso

Aralin

1

Katotohanan: Susuriin Ko!

Ang katotohanan ay madali nating malalaman sa tulong ng mga taong kinauukulan. Sinasabing dalawa ang mukha ng tao – isang totoo at matapat at isang sinungaling o manloloko. Sa dalawang mukhang ito, saan ka ba pumapanig? Sino sa kanila ang dapat mong paniwalaan?

Ang modyul na ito ay makatutulong sa kung paano mo susuriin ang katotohanan bago ka gumawa ng anumang hakbangin tulad ng pagsangguni sa taong kinauukulan. Malalaman mo rin ang kahalagahan ng ganitong hakbangin sa pagsusuri ng katotohanan.

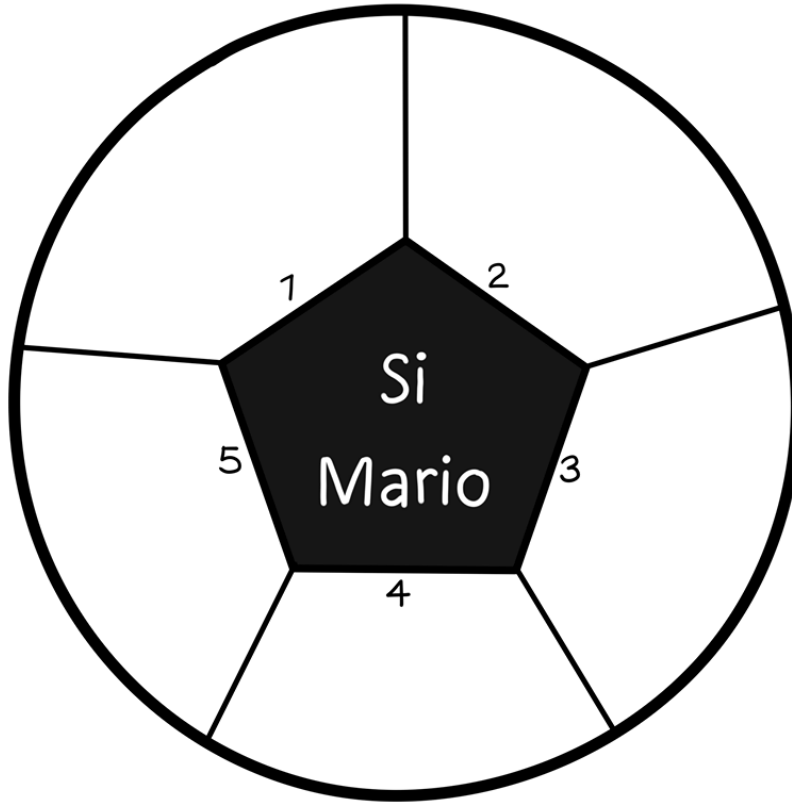

Balikan

Basahin ang sitwasyon at sagutan ang katanungan tungkol dito sa tulong ng *graphic organizer*.

Isang araw si Mrio t ang kaniyang mga kamag-aral ay naglaro ng *football*. Hindi naglaon pinatawag sila sa opisina ng punong-guro. Tinanong sila kung sino ang nakabasag ng salamin sa bintana. Kaagad na tumayo si Mario at inamin ang nagawang kasalanan. Sinabi niya na hindi naman sinasadya ang pangyayari. Nagkataon lamang na napalakas niya ang pagsipa ng bola kaya tinamaan niya ang bintana. Binati siya ng punong-guro sap ag-amin sa kaniyang nagawa. Simula noon, siya ay hinangaan ng lahat.

Ano-anong mga katangian ang taglay ni Mario nang sabihin niya ang totoong nangyari?

Tuklasin

Basahin mo ang tula.

Katotohanan, Aalamin Ko!

Ni: Bb. Lea B. Perez

Ang midya ay kasa-kasama
Sa araw-araw ng buhay nagpapasigla
Sapagkat maraming impormasyon ang dala
Na nagiging gabay sa tuwina

May napakikinggang balita
O kaya'y patalastas na nakahahalina
Sa telebisyon napapanood na programa
Hatid na impormasyon ay kapani-paniwala

Ngunit paano ko ba malalaman
kung ito ay may katotohanan?
Sino ang aking dapat sanggunian
upang tama ay mapatunayan?

Ang pagsusuri ng katotohanan
siyang mainam na hakbang.
Ang pagsangguni sa taong kinauukulan
tamang awtoridad na maaasahan.

Sagutan ang mga katanungan. Isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Saan karaniwang nagmumula ang impormasyong nakakalap sa ating paligid?
 - A. Mula sa usap-usapan ng mga kapitbahay
 - B. Sa mga pang-araw-araw na nangyayari sa ating paligid
 - C. Sa balita, patalastas na nabasa o narinig, at sa telebisyon
 - D. Mula sa sinasabi ng matalik na kaibigan

2. Ang mga sumusunod ay mensahe na nais iparating sa iyo ng may-akda ng tula **maliban** sa isa, alin ito?
 - A. Ang katotohanan ay mabilis lang malaman kahit hindi na magsangguni sa ibang tao.
 - B. Ang pagsusuri ng katotohanan ay kailangan bago gumawa ng anumang hakbangin.
 - C. Sa tulong ng mga taong kinauukulan ay malalaman natin ang katotohanan.
 - D. Ang pagsangguni sa taong kinauukulan ay siyang tamang paraan upang malaman ang katotohanan.

3. Paano mo malalaman ang katotohanan?
 - A. pagtatanong sa kahit sino
 - B. pagsangguni sa taong kinauukulan
 - C. pakikinig sa sabi-sabi ng iba
 - D. pagbabasa ng *fake news*

4. Bakit kailangang maging mapanuri? Ang sumusunod ay mga magandang dahilan **maliban** sa isa, alin ito?
 - A. Upang masuri ang katotohanan
 - B. Upang malaman ang tama sa mali
 - C. Upang tama ay mapatunayan
 - D. Upang malaman ang tsismis

5. Ang sumusunod ay mga dahilan ng pagsangguni muna sa taong kinauukulan ng katotohanan **maliban** sa isa.

- A. Upang pagkakamali ay maiwasan
- B. Upang pagkalito ay malinawan
- C. Upang katanungan ay masagutan
- D. Upang pagsisisi ay maramdaman

Tandaan Mo

Bakit mo pinipiling gawin ang isang bagay? Karaniwang mayroon kang pinagbabatayan ng iyong pinipiling gawin o kilos. Kalimitang ito ay nakakalap mo mula sa balitang napakinggan, patalastas na nabasa o narinig, napanood na programang pantelebisyon at maging mula sa taong kinauukulan na pagsasanggunian. Anuman ang pinagmumulan ng iyong pinagbabatayan ng kilos o pagpipili, mahalagang sinusuri mo ang katotohanan ng mga ito bago gumawa ng anumang hakbangin.

Mahalagang pagsumikapan ng isang mag-aaral na tulad mo na malaman o matuklasan ang katotohanan bago gumawa ng isang hakbangin, desisyon, o kilos. Dahil ikaw ay nasa murang edad pa lamang, maaaring limitado pa ang iyong kakayahang matuklasan ito. Upang ikaw ay magabayan at mailayo sa kapahamakan, marapat na sinasangguni mo sa taong higit na nakaaalam ng katotohanan tulad ng pulis, guro, o personalidad sa radyo o telebisyon. Sila ang mga taong kinauukulan o nasa kapangyarihan. Sila ang nakatalagang magbibigay ng tamang impormasyon kaya't sila ay mapagkakatiwalaan.

Maaari kang magkamali sa iyong hakbangin o desisyon sa pagsusuri ng katotohanan kung hindi mo ito isasangguni sa tamang kinauukulan. Nararapat lamang na malaman mo kung sino ang mga ito.

Hindi lahat ng balitang naririnig o nababasa mo ay totoo. Kaya nararapat lamang na ikaw ay magsangguni sa taong

kinauukulan na makatutulong saiyo na makuha, malaman, at maunawaan mo ang tamang impormasyon. Malaki ang maitutulong ng iyong magulang upang makagawa ng paraan na marating ang mga taong ito.

Nawa ang bawat isa ay maging mapanuri upang maiwasan ang maling impormasyon, at maghari ang katotohanan at kabutihan.

Suriin

Suriin mo ang mga sitwasyon. Piliin ang titik ng tamang sagot para sa bawat bilang. Isulat ito sa iyong kuwaderno.

1. Nadaanan mo ang grupo ng mga lalaking nagkukuwentuhan sa kalye. Narinig mong pinag-uusapan ang anak ng inyong kapitbahay. Ito raw ay dalawang araw ng nawawala. Nais mong makatulong sa paghahanap ngunit hindi mo pa alam ang totoong nangyari. Ano ang dapat mong gawin?
 - A. Itatanong ko sa aking nanay kung totoo ang aking narinig.
 - B. Pupunta ako sa bahay ng nawawalang bata upang tanungin ang kanyang magulang.
 - C. *Ite-text* ko siya upang tanungin kung totoong nawawala siya.
 - D. Ipamamalita ko rin sa iba na siya ay nawawala.
2. Sinabi sa patalastas na iyong narinig na masarap ang *juice* na binibenta sa isang *grocery* sa inyong lugar. Dahil dito, nahikayat ka at nais mo ring bumili nito. Paano ka nakasisiguro na masarap at ligtas ang produkto?
 - A. Itanong sa mga kaklase kung masarap ito.
 - B. Bumili kaagad upang matikman.

- C. Kumbinsihin ang nanay na ito ang ipabaon sa iyo.
D. Ikonsulta sa magulang kung maaaring bumili nito.
3. May paboritong programang pantelebisyon si Mar na sinusubaybayan araw-araw. Hangang-hanga siya sa pangunahing tauhan dahil magaling ito sa kaniyang pakikipaglaban sa kaaway. Hindi siya natatalo, nais niya itong tularan. Bilang isang kaibigan, ano ang sasabihin mo kay Mar?
- A. Itatanong kung anong oras ipinalalabas ang programa.
B. Magiging astig siya kapag tinularan ang pangunahing tauhan.
C. Hindi lahat ng ipinakikita sa palabas ay totoo at maaaring mangyari sa totoong buhay.
D. Ihinto na ang panonood ng palabas na ito sa telebisyon.

Pagyamanin

Gawain 1

Lagyan ng tsek (/) ang bilang ng pangungusap na nagpapakita na ito ay nakapagsusuri ng katotohanan bago gumawa ng anumang hakbangin tulad ng pagsangguni sa taong kinauukulan at ekis (X) naman kung hindi.

- ___1. Hinintay ni Fe ang opisyal na anunsiyo mula sa presidente ng samahan bago niya ibinahagi ang impormasyon sa ibang kasapi.
- ___2. Sinabihan ni Liza ang kaniyang mga kaklase na hindi matutuloy ang pagsusulit na ibibigay ng kanilang guro upang hindi sila makapaghanda at ng sa gayon ay siya ang makakuha ng mataas na iskor.

- ___3. Nagpabili agad si Roy sa kaniyang ama ng laruang nakita niya sa isang patalastas.
- ___4. Bagong istilo ng buhok ang ipinakita ng artista sa isang *noon* *time show*. Marami ang gumaya sa mga kaklase ni Ali. Hindi gumaya si Ali dahil taliwas ito sa pamantayan ng paaralan.
- ___5. Laganap ang *fake news* ngayon. Ipinaalam ni Lina sa kaniyang magulang ang anumang impormasyon na kaniyang nalalaman.

Gawain 2

Basahin ang patalastas sa ibaba. Sagutin ang tanong pagkatapos nito. Isulat ang iyong sagot sa patlang.

Narito na ang iyong hanap...

bagong humahalimuyak

nagpapakinis ng balat

maghapon ka mang pawisan

mananatili ang kapreskuhan

FRESHY SOAP ... sa halagang abot kaya...bili na!

1. Alin kaya sa sinasabi ng patalastas ang katotohanan?

2. Bakit mo ito nasabi?

3. Batay sa patalastas, bibili ka ba ng produktong *Freshy Soap*? Bakit?

Isaisip

Ano ang dapat mong gawin upang masuri ang katotohanan bago ka gumawa ng anumang hakbangin? Lagyan ng tsek ang kahon ng mga dapat mong gawin.

- ☐ Magsangguni sa taong kinauukulan
- ☐ Magsaliksik ng katotohanan
- ☐ Gumawa ng survey
- ☐ Magtanong sa mga kapitbahay
- ☐ Magpapahula sa kakilala

Isagawa

Isang araw napansin mong madilim ang kalangitan at malakas ang hangin. Naisip mo na baka may bagyong darating. Ano ang dapat mong gawin upang malaman mo ang kalagayan ng panahon?

Tayahin

Lagyan ng tsek (/) ang bilang ng pangungusap na nagpapakita na ito ay nakapagsusuri ng katotohanan bago gumawa ng anumang hakbangin tulad ng pagsangguni sa taong kinauukulan at ekis (X) naman kung hindi.

- ___1. Naipaliwanag ko nang maayos at may kompletong detalye ang balita ukol sa bagyo dahil nakuha ko ito sa ulat mismo
ng PAG-ASA na siyang awtoridad sa pag-uulat sa kalagayan
ng panahon.
- ___2. Sinasabi ko agad sa aking mga kaibigan ang balitang naririnig ko mula sa aking kapitbahay.
- ___3. Sinisigurado kong tama ang impormasyong sasabihin ko upang maiwasan ang pagbibigay ng maling impormasyon sa
iba.
- ___4. Lagi kong tinatandaan na hindi lahat ng balitang naririnig o nalalaman ay totoo kaya inaalam ko kung sino ang tamang awtoridad na aking lalapitan upang matiyak ang katotohanan tungkol dito.
- ___5. Iniiwasan kong makapagbigay ng maling impormasyon sa iba kaya tinitiyak ko na sa tamang kinauukulan ako magsasangguni.

Karagdagang Gawain

Nagkagulo sa loob ng klase ni Bb. Perez dahil sa balitang ito.

Jessy: Alam n'yo ba, pumuputok na naman pala ang Bulkang Mayon.

Leo: Ano, totoo ba 'yan? Nakakatakot naman!

Jessy: Oo, totoo daw ito!

Rene: Hala, pano na tayo? Baka mamaya maabutan tayo ng makapal na abo.

Jessy: Kaya nga dapat tayong magpaalam na kay Bb. Perez na makauwi ng bahay at makapaghanda sa paglikas.

Bb. Perez: Sandali lang, mga bata! Sigurado ka ba, Jessy na totoo

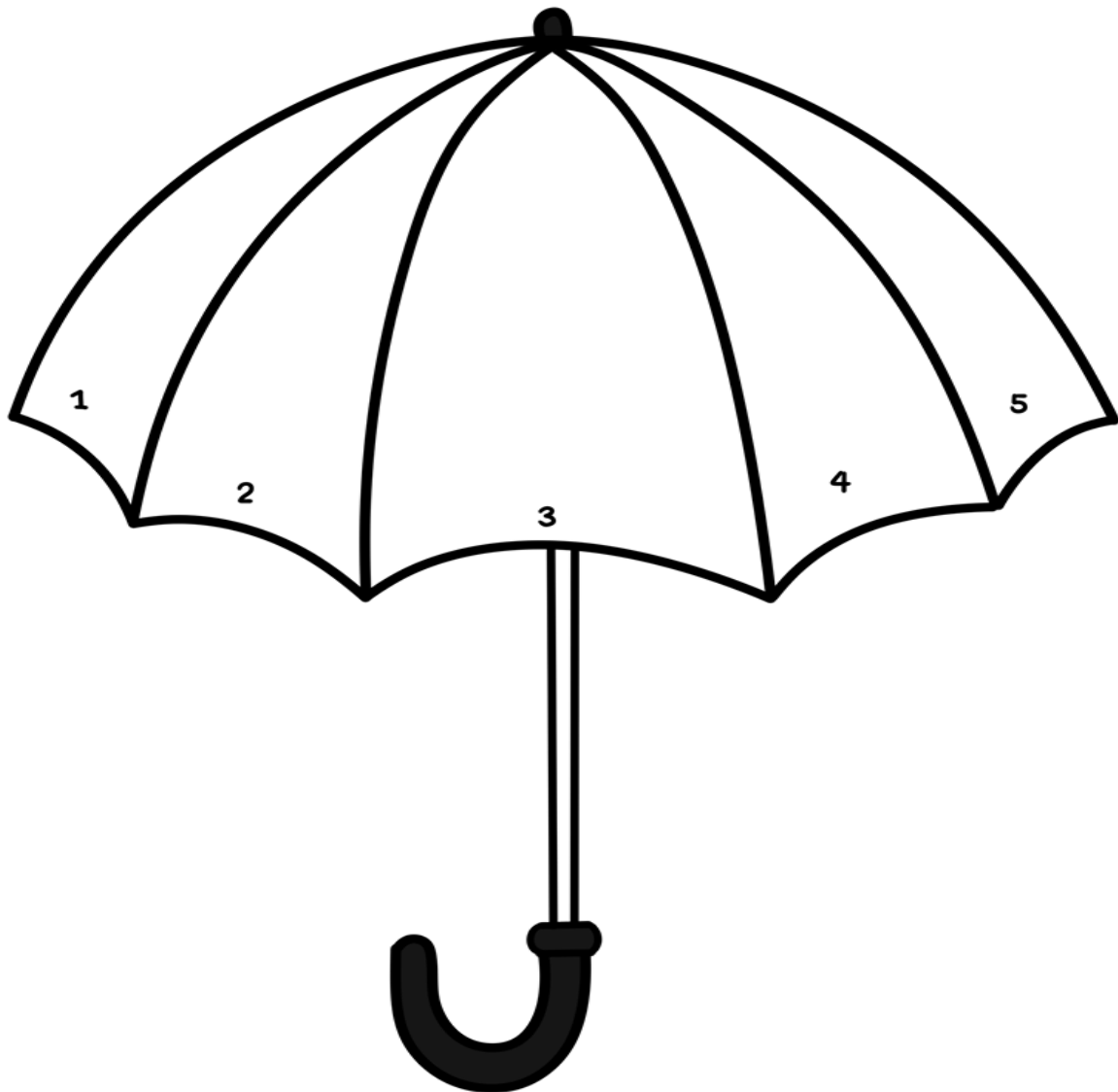
ang balitang iyan? Ayon sa balita na ibinahagi ng PHILVOLCS sa radyo ngayong umaga, hindi ito totoo. Tanging impormasyon na galing sa opisina nila ang dapat paniwalaan ng mga tao. Kaya kailangan nating suriin nang mabuti ang mga impormasyon kung ito ay totoo o hindi dahil maraming fake news ngayon.

Jessy: Pasensiya na po, Ma'am. Hindi ko alam na hindi pala ito totoo. Narinig ko lang po ito sa aking mga kaibigan.

Bb. Perez: Hayaan mo na. Basta sa susunod, dapat mo munang suriin ang balitang natatanggap upang hindi ito maghatid ng takot sa ibang tao. Kailangang hintayin natin ang tamang awtoridad sa pagbibigay ng impormasyon.

Mga bata: Opo, Ma'am. Ito ay aming pakakatandaan.

Batay sa nabasang usapan sa klase ni Bb. Perez, bakit kaya dapat mong suriin muna ang balita? Isulat ang iyong sagot sa *graphic organizer*.

Naibahagi na sa iyo ng modyul na ito ang paraan ng pagsusuri ng katotohanan. Alam kong naunawaan mo na ang pagpapatibay at pagpapatunay ng katotohanan. Hangad kong maisabuhay mo ito upang pagkakamali ay maiwasan at maging tama at kapani-paniwala ang pagbabahagi ng impormasyon.

Ngayon ay handa ka na para sa susunod na aralin! Binabati

Susi sa Pagwawasto

Subukin 1. A 2. C 3. A 4. C 5. A		Balikan 1. matapat 2. matapang 3. may prinsipyo/paninindigan 4. responsible 5. mabait 6. walang tinatago		Tuklasin 1. C 2. A 3. B 4. D 5. D		Suriin 1. B 2. D 3. C		Pagymananin Gawain 1 1. ✓ 2. X 3. X 4. ✓ 5. ✓	
---	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Pagymananin Gawain 2 1. Maaaring sagot ay wala 2. Sapagkat hindi pa nasubukan ang produkto kung ang sinasabi tungkol dito ay totoo. 3. Maaaring sagot ay OO, sapagkat nais kung subukan kung totoo ang sinasabi ng patalastas Maaaring sagot ay HINDI, sapagkat mayroon na akong ginagamit na subok na at pinagkakawatwalaan.		Isaisip ✓ Magsangguni sa taong kinauukulan ✓ Magsaliksik ng katotohanan ✓ Gumawa ng survey		Isagawa Magpapakahul sa kakilala Magtanong sa mga kapitbahay		Tayahin 1. ✓ 2. X 3. ✓ 4. ✓ 5. ✓ -Makinig sa ulat panahon. -Manood ng telebisyon tungkol sa ulat panahon.		Karagdagang Gawain 1. Nagkakalat ng fake news 2. Nagbibigay takot sa mga tao 3. Maaaring magdulot ng kapahamakan 4. Nagdulot ng kalituhan sa mga tao 5. Nakakahadlang sa pagsasagawa ng tamang desisyon	
--	--	---	--	---	--	---	--	--	--

Sanggunian

Kagawaran ng Edukasyon. *K to 12 Edukasyon sa Pagpapakatao*, Gabay Pangkurikulum. Mayo 2016.
<https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2019/01/ESP-CG.pdf>.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph